

De Saamwerker

Orgaan van de bond
van Christelijke
Gereformeerde
Mannenverenigingen
in Nederland

78ste jaargang
december 2021

Mannenbond
CGK

4

PAGINA	IN DIT NUMMER:
2	Van de voorzitter
3	Meditatie
5	Bijbelstudie Jesaja
8	Gods werk op Cyprus
10	Nieuws uit Veenendaal
11	Vragen staat vrij
13	Jaarverslag 2020
14	Brief aan de minister-president
15	Brief aan de Koning
16	Antwoordbrief van de Koning
17	Referaat Prof. Van den Belt
22	Boekbespreking
23	Foto's Bondsdag 2021

Colofon

**Uitgave van de Bond van Christelijke
Gereformeerde Mannenverenigingen
in Nederland**

Internet: www.mannenbond-cgk.nl

Verschijnt 4x per jaar

Volgende uitgave D.V. medio februari 2022

Commissie van redactie

A. Kok, Veenendaal

ds. C.J. Droger, Vlaardingen

Redactieadres

A. Kok

Regentesselaan 66

3905 GX Veenendaal

telefoon: 0318-529646

akok@kliksafe.nl

Secretariaat

A. Kok

Regentesselaan 66

3905 GX Veenendaal

telefoon 0318-529646

e-mail: administratie@mannenbond-cgk.nl

(voor boekrecensies, ledenadministratie e.d.)

Abonnement

Leden € 15,- per jaar

Niet-leden € 20,- per jaar

Losse nummers € 5,- per exemplaar

Postgiro NL23INGB0000992401 t.n.v.

Bond van Chr. Geref. M.V. te Zeist

© Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen
in Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of uitgezonden, hetzij elektronisch, mechanisch door middel van fotokopie, microfilm, opname of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht.

Van de voorzitter

Ik schrijf dit stukje op donderdagmorgen 25 november. De situatie in ons land is momenteel zeer zorgelijk en spannend. Morgenavond kunnen we een nieuwe persconferentie verwachten waarin waarschijnlijk strengere maatregelen zullen worden afgekondigd met het oog op de coronacrisis. We voelen allemaal aan dat er niet aan te ontkomen valt, vooral gezien de nijpende situatie in de ziekenhuizen. Een vraag die u en mij bezighoudt, is: wat zullen de nieuwe maatregelen gaan betekenen voor het kerkelijke en gemeentelijke leven? Zullen de vergaderingen van de mannenvereniging die na de zomervakantie weer start konden gaan weer moeten worden geannuleerd? De kerkdiensten zullen intussen weer zijn afgeschaald, maar zal een nog verdere afschaling nodig zijn? Het vervult ons allemaal met zorg en verdriet. En hoe lang gaat dit allemaal nog duren?

Naast dat we ons zullen houden aan de maatregelen die worden afgekondigd, zullen we in deze tijd vooral de binnenkamer hebben op te zoeken. Om daar voortdurend Gods genade, zegen, bescherming en uitredding af te smeken. In het besef dat we die niet verdienen, maar die door onze (kerkelijke) zonden ons onwaardig hebben gemaakt. We buigen onze knieën in de adventstijd. We denken aan Hem die gekomen is en die komt. Hij is aan de rechterhand van Zijn Vader en heeft alle macht in hemel en op aarde. Dat geeft te midden van alle onrust, zorg en moeite toch een wonderlijke ontspanning. Hij regeert en niets ontgaat Hem en loopt voor Hem uit de hand. Veel gemeenschap met de levende Christus toegewenst.

Een liefdevolle groet, broeders!
Ds. C.J. Droger

Terugzien, vooruitzien en opzien

Ds. C.J. Droger

Openingswoord voor de bondsdag van 9 oktober 2021 n.a.v. 2 Kronieken 20:12b

Terugzien

Ik zeg geen woord teveel, als ik opmerk dat we allemaal een veelbewogen tijd achter de rug hebben. Wat is er allemaal niet in ons leven opgedoken sinds het voorjaar van 2020? Wie heeft kunnen beseffen dat ons leven zó diepgaand beïnvloed en zó fundamenteel getroffen zou gaan worden door een virus dat duizenden kilometers ten oosten van ons de wereld is binnengesloten en vrijwel de hele wereld bereikt heeft? Het leven van ons allemaal is ernstig ontwricht geraakt, in onbalans gekomen, verregaand veranderd: persoonlijk, wat ons werk en gezin betreft en ook kerkelijk. Ook ons bestaan als mannenvereniging en als mannenbond is onder spanning komen te staan. Ook op dat terrein konden we niet doen wat we wilden doen. Misschien heeft u ook persoonlijk kennisgemaakt met een besmetting met het coronavirus of in uw familiekring. Wellicht hebt u aan het graf gestaan van een geliefde of bekende die aan Covid-19 is overleden. We hebben ongekende tijden beleefd en in zekere zin beleven we ze nog...

Het lijkt me goed, als we in de pauze het gesprek met elkaar zoeken en bij elkaar informeren hoe het gaat en hoe we de achterliggende tijd hebben beleefd. Ik heb gemerkt dat iedereen dat weer op een eigen manier heeft gedaan. Het is goed om daarin met elkaar mee te leven en zó iets te laten zien van onze broederlijke verbondenheid.

Vooruitzien

We mogen dankbaar zijn dat er de laatste

tijd ruimte kwam voor versoepelingen. Dat heeft gevolgen voor de kerkgang op zondag, maar ook voor de gemeentelijke activiteiten doordeweeks. We zijn dankbaar voor wat er weer mogelijk is, ook voor de mannenverenigingen. Laten we elkaar weer opzoeken tijdens de verenigingsavonden en laat het werk van de mannenverenigingen weer voortgezet worden. Laten we met elkaar spreken over de tijd waarin we als christenen leven en over de houding die God van ons in Zijn Woord vraagt.

Hoe zal het verder gaan? Op dit moment lopen de besmettingscijfers weer op. Is dat het gevolg van de versoepelingen sinds 25 september jl.? Of is er iets anders aan de hand? De toekomst die naar de mens gesproken altijd onzeker is, is voor ons nog meer onzeker. Zijn er straks weer extra maatregelen nodig? Zitten we straks weer in een lockdown? Moeten we straks weer de kerkelijke bijeenkomsten afschalen? Alleen de HEERE weet dat. Laten we hopen en bidden dat het niet nodig zal zijn. Wat kunnen we het beste doen, als we de toekomst onder ogen zien en ons afvragen hoe het allemaal verder zal gaan? We kunnen het beste onze knieën buigen. En opzien naar God.

Opzien

Dat zien we ook gebeuren in de tekst die we net met elkaar hebben gelezen: 2 Kronieken 20:12b. We komen daar koning Josafat van het tweestammenrijk Juda tegen in een bijzonder precaire situatie

in zijn leven en in zijn rijk. Een grote troepenmacht, bestaande uit Moabieten, Ammonieten en Meünieten, trekt tegen hem ten strijde en Josafat heeft geen schijn van kans dat hij dat leger met zijn eigen leger kan verslaan. Hij beseft dat ook goed en vandaar dat bange vrees zijn hart vervuld. Bijzonder is om te lezen wat hij doet in deze prangende nood (vs. 3vv.). Dat is echt indrukwekkend. We letten er nu met name op hoe koning Josafat zijn gebed beëindigd.

Josafat geeft eerst eerlijk aan dat hij, zijn generaals, de soldaten van zijn leger en het volk niet weten wat ze moeten doen. Ze spreken daarmee hun grote verlegenheid uit tegenover de HEERE. Eerlijk komen ze ervoor uit dat ze niet weten wat er gebeuren moet. Ze beseffen dat er in hen geen kracht is tegen de grote troepenmacht die aanrukt. Ze zullen het onderspit gaan delven, als God niet ingrijpt. Ze beseffen allemaal ook dat ze God daar niet toe kunnen dwingen. Ze zijn Zijn volk wel, Hij heeft een verbond met hen, maar dat betekent niet dat God te dwingen is om in te grijpen. Wat rest hun dan? Het zijn indrukwekkende woorden waarmee Josafat zijn gebed besluit (vs. 12b).

Let op de woordvolgorde. Let op het vertrouwen dat in deze woorden doorklinkt. Let op de beleden afhankelijkheid en aanhankelijkheid. Verwachtingsvol slaan ze op het tempelplein hun ogen op naar de HEERE en zegt de koning namens allen: 'Op U zijn onze ogen!' Josafat vertrouwt erop dat in die weg de ogen van de HEERE op hen zullen zijn. Dat Hij uitkomst zal geven in dit dodelijk tijdsgezicht. In het vervolg van het hoofdstuk lezen we dat Josafat en het volk daarin niet beschaamd zijn. Er komt een klinkende overwinning dankzij God.

Alhoewel onze tijd wellicht minder spannend is als toen, geeft de Bijbel ons hier een houding aan die navolgenswaardig is. Trouwens, is onze tijd minder spannend dan toen? Dat is nog maar de vraag! Hoe het ook zij, in een onzekere tijd leven we zeker. Er komt heel wat op ons af. En wat zal de toekomst ons brengen? Laten we Josafat volgen in zijn gebedsleven. En in de houding die hij zijn volk voordoet en voorleeft. Laten wij het nieuwe seizoen ingaan met de houding: 'Op U zijn onze ogen!'

Zal de HEERE dan niet opnieuw naar ons omzien? Zal Hij dan niet opnieuw Zijn zegen en bijstand geven? Zal Hij dan niet opnieuw de avonden van de mannenvereniging zegenen en de vergaderingen van het bestuur van de mannenbond? Met zien op de HEERE komen we nooit beschaamd uit. Inderdaad, wie op de HEERE ziet, zal ervaren dat Zijn ogen op ons zullen zijn. En dan daalt Zijn zegen neer, ontvangen we Zijn bijstand, ervaren we Zijn nabijheid. In Christus, voor wie God Zijn ogen sloot, toen Hij aan het kruis van Golgotha hing. In Christus kan Gods aangezicht een vriendelijk aangezicht voor ons zijn en kunnen we ervaren dat God met ons verzoend is door de dood van Zijn Zoon. Wie dat ervaart, voelt een diepe vreugde in zich opwellen. Die raakt steeds meer verheugd in God.

Bijbelstudie

Ds. P. A. Kok

Jesaja 56-66, deel 3 De HEERE komt met gerechtigheid en heil (59:15b-21)

De vorige Bijbelstudie (Jes. 58) bepaalde ons, na de oproep tot godsvrucht (56:1-8), bij de praktijksituatie. Er bleek sprake van schijnvroomheid bij de teruggekeerde ballingen! De buitenkant oogde prachtig, maar de binnenkant toonde de werkelijkheid. Die vrome buitenkant leidde zelfs tot verwijten aan het adres van de HEERE, maar die legden in feite de ik-gerichtheid bloot. Via de profeet deed de HEERE een nieuw appel om in Zijn wegen te gaan. Het gaat Hem om recht en gerechtigheid. Geen ik-gerichtheid, maar liefde voor God én voor je medemens. Daaraan worden zelfs heerlijke beloften verbonden.

Ondertussen gaat het wel naar een climax toe. Het is niet door onmacht van de HEERE (59:1), maar de ongerechtigheden van het volk maken scheiding (59:2). Een ontstellend beeld wordt daarvan geschetst (59:2-8). Dat leidt tot zelfreflectie en de conclusie (belijdenis) dat dáárom het recht teruggeweken is (59:9, 14). De waarheid ontbreekt, en wie zich afkeert van het kwade, wordt beroofd (59:15a).

De HEERE zag het (59:15b-16a)

In de tweede helft van vers 15 volgt een kantelpunt. Werd daarvoor gesproken over de HEERE (59:1), tot het volk (59:2-3), over het volk (59:4-8) of door het volk (59:9-15a), in vers 15b komt de HEERE als subject in beeld. *En de HEERE zag het. Wát zag Hij? Dat er geen recht was.* Wat een schokkende constatering! Zeker als je daarbij nog even de eerdere houding van het volk bedenkt, *als een volk dat gerechtigheid doet en het recht van Zijn God niet verlaat* (58:2). Zo stelt het volk zich op tegenover

de HEERE, maar er is dus géén recht. *En het was kwalijk in Zijn ogen.* Het Hebreeuws verwoordt het eigenlijk nog scherper. Dat laat zich ook – misschien nog wel beter – vertalen met *kwaadaardig* (in plaats van kwalijk). Wat een ontstellend contrast met hoe het ooit was (Gen. 1:31).

Dat recht een prominente plaats heeft in Jesaja 59 (zie Jes. 59:8,9,11,14,15) is niet verwonderlijk. Het heeft alles te maken met de relatie tussen de HEERE en Zijn volk: recht is wat Hij van Zijn volk verlangt. We zagen dat eerder al in Jesaja 56:1.

Maar wat vraagt de HEERE daarmee nu precies? Wat is recht? God, als Schepper, is de hoogste wetgever. Recht is onlosmakelijk verbonden met Hem. Het is een onderdeel van hoe Hij de wereld heeft gemaakt (vgl. Ps. 111:7). Dat recht dient ook de vrede in de samenleving en heeft een functie als vorm van vergelding en het streven naar verzoening. Dat recht heeft God, als een soort gebruiksaanwijzing, deels ook laten vastleggen (in Zijn wetten). Gods verbondsvolk, ook de koning, is aan dit recht onderworpen (vgl. Jes. 1:17,21,27; 5:7; 1 Kon. 3:28).

Het recht in acht nemen heeft dus alles te maken met een leven in overeenstemming met Gods geboden (vgl. Ex. 21:1). Daarmee is niet alles gezegd. Ten diepste gaat het erom dat recht in acht te nemen vanwege de HEERE. Dit gaat dieper dan je strikt houden aan de regels. De HEERE verlangt van Zijn volk dat het in alles Zijn recht doet, of daar in elk geval naar zoekt, in een leven met Hem.

De HEERE doet het Zelf (59:16-17a)

Er is geen recht, maar er is ook niemand die voor het recht opkomt. Er is geen voorbidder (vgl. Jes. 53:12), geen pleitbezorger. Het verbijstert de HEERE dat er niemand is. Hij had anders mogen verwachten. Na alles wat Hij voor het volk gedaan had. En ook hoe Hij, met Zijn oordeel (de ballingschap), het volk weer in het recht spoor terug had proberen te krijgen. Het heeft niets uitgewerkt. Daarom doet Hij het Zelf. Zijn arm brengt heil, daarbij ondersteund door Zijn gerechtigheid.

Zijn arm staat daarbij symbool voor Zijn kracht (vgl. Ps. 44:4; 98:1; Jes. 40:10). Daarmee verlost Hij, maar straft Hij ook (vgl. Ex. 6:6; Deut. 7:19). Parallel aan de arm van de HEERE wordt ook Zijn gerechtigheid genoemd (zoals bijvoorbeeld ook in Ps. 89:14-15 en Jes. 51:5). Hier heeft dat alles te maken met Zijn daden. Hij komt (Zelf) in actie. Hij trekt gerechtigheid aan als een harnas, als Zijn bescherming, en zet de helm van het heil op Zijn hoofd. Het een kan niet zonder het ander. Deze beeldspraak maakt nadrukkelijk duidelijk hoe de HEERE gaat komen: met een wapenrusting, als een soldaat. De HEERE trekt ten strijde!

De HEERE brengt vergelding (59:17b-19)

Zijn wapenrusting voor de strijd wordt vervolgens aangeduid als *het gewaad van de wraak*. Dit klinkt heftig! *Welzalig is hij die de God van Jakob tot zijn hulp heeft* (Ps. 146:5), *maar vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God* (Hebr. 10:31; vgl. Jes. 19:16).

Wraak heeft in ons moderne spraakgebruik doorgaans een negatieve gevoelswaarde. Als iemand het recht in eigen hand neemt. Dat is niet toegestaan. Intuïtief is het ook verbonden met haat en wreedheid. Het staat voor ons (bijna?) per definitie haaks

op liefde en recht. In het Oude Testament heeft het echter een positieve connotatie. In verreweg de meeste gevallen (85%) heeft het God als subject en is het verbonden met Zijn koningschap en rechterschap. Zo is het hier ook. God komt als Koning en Rechter, waarbij zijn wraak in dienst staat van Zijn gerechtigheid. Die wraak roept het kwaad en onrecht een halt toe!

Op vergelijkbare wijze is het ook met Gods na-ijver. Zowel die wraak als die na-ijver kunnen zich keren tegen Israël, maar zijn meestal gericht tegen de heidenvolken ten behoeve van Gods volk (vgl. Jes. 35:4; Jer. 51:36; Nah. 1:2). Zo is het ook hier. God heeft er een positief doel mee: het herstel van het verbond en handhaving van Zijn heiligheid.

Als de HEERE passend vergolden heeft, zal men overal Zijn Naam en Zijn heerlijkheid vrezen (vgl. Ps. 102:16; Jes. 42:8; 43:7). Hier moet bij vrezen aan angst gedacht worden. Voor iedereen zal dan duidelijk worden zijn Wie de God van Israël is. Voor wie Hem liefhebben en dienen, is Zijn Naam een heerlijke naam. Voor al Zijn tegenstanders is het een angstwekkende naam.

Naar Sion zal een Losser komen (59:20)

Het voorgaande heeft duidelijk gemaakt hoe verwoestend het gericht zal zijn voor Gods tegenstanders. Zo komt Hij met Zijn recht en redding, maar... voor wie? Immers, Hij vond geen recht, bij niemand (59:15b-16a).

Vers 20 maakt duidelijk dat Hij tevens als Losser zal komen. Hetzelfde woord wordt ook gebruikt voor Boaz (bijv. in Ruth 2:20). Dat (woord) veronderstelt ook een reeds bestaande relatie (vgl. Lev. 25:23-34; Ruth 4; Jer. 31:10-12). Het grijpt daarnaast terug, want de HEERE gaf eerder ook bevrijding,

uit de ballingschap (vgl. Jes. 43:1,14; 48:20; 51:10) en uit Egypte (vgl. Ex. 6:6; 15:13).

Hij komt als Losser naar Sion. Dat heeft hier tegelijkertijd iets van een zegetocht. Met Sion wordt allereerst Jeruzalem bedoeld, de heilige stad (vgl. Jes. 52:1). Die stad en ook de tempel waren verwoest, maar de HEERE had beloofd terug te keren (vgl. Jes. 52:8). En wie door Hem vrijgekocht zijn, zullen ook naar Sion terugkeren (Jes. 35:10). Dit kan niet los gezien worden van de oproep in Jesaja 58:1.

Met *spreekt de HEERE* wordt deze profetie afgesloten (vgl. Jes. 17:6; 54:17). Hier wordt de ernst van het aangekondigde gericht onderstreept, maar ook de zekerheid van de belofte en de noodzaak van de bekering.

Nog een persoonlijk beloftewoord (59:21)

Vers 21 valt literair en inhoudelijk uit de toon ten opzichte van de rest. De HEERE komt afsluitend nog nadrukkelijk persoonlijk aan het woord: *Dit is Mijn verbond met hen*. Dat verbond blijkt een verbondsbelofte in te houden. Zo ontvangt het verbondsvolk in de moeilijke tijd na de terugkeer uit de ballingschap, waarin het nog steeds verdrukking (en een soort ballingschap) ervaart, een rijke belofte: de HEERE blijft met Zijn Geest en woorden naar hen toe komen door Zijn woordvoerders. Tegelijkertijd zegt de HEERE hiermee als het ware ook amen op de profetische woorden die eraan voorafgaan: Hij komt Zijn volk redden en lossen, maar roept tegelijkertijd op tot de bekering die nodig is om daar deel aan te krijgen.

In de volgende Bijbelstudie:

De heerlijkheid van Sion (60:1-22)

Gespreksvragen

1. Het contrast tussen Genesis 1:31 en Jesaja 59:15b is groot. Herkent u in onze tijd iets van de geschetste situatie? (Betrek daar eventueel Ps. 19:9 en Rom. 3:9-18.) Hoe duidt u dit in uw eigen leven?
2. Welke gedachten roept Jesaja 59:17b-18 bij u op? En zou u zo Psalm 58 kunnen meezingen? Waarom wel/niet?
3. In Jesaja 63:1-6 gaat het (ook) over Gods wraak. (Zie ook Deut. 32:41-43 en Op. 19:11-16.) Op welke wijze heeft dat invloed op uw manier van leven in deze wereld? Zou u hier Mattheüs 5:13-16 bij kunnen betrekken?
4. Aan welk nieuwtestamenteisch gedeelte doet de beeldspraak van Gods wapenrusting u denken? Hoe krijgt dat handen en voeten in uw leven?
5. Iemand schreef eens naar aanleiding van de helm van het heil in vers 17: "In zulke bewoordingen, lijkt het erop dat de profeet redding beschrijft als de kroning van God." Wat zou daarmee bedoeld worden?
6. Tegen de achtergrond van Jesaja 59:15b-16a maakt het vervolg (en zeker vers 20 en 21) Gods genade zichtbaar. Hoe zou u dat onder woorden brengen? (Kunt u Ps. 5 en Ps. 32:1 hierbij betrekken?)
7. In Romeinen 11 neemt de apostel Paulus Jesaja 59:20-21a op in zijn betoog (zie Rom. 11:26b-27) over de samenhang tussen Gods werk aan Israël en onder de heidenen. Hoe zou Paulus dat precies bedoelen? En welke plaats heeft de Heere Jezus hierin, volgens u?

Door de wereld gaat een Woord. (1)

Gods werk op Cyprus, Handelingen 13:1-12. Met hoofdstuk 13 begint de zending onder de heidenen. Christus Zelf heeft tot de discipelen gesproken, dat zij heen moesten gaan en alle volken moesten onderwijzen door het Evangelie, terwijl zij ook het doopvont moesten meenemen (Matth.28:19). Het werk van Christus mocht niet beperkt blijven tot Israël, maar gaat de hele wereld aan. Handelingen 13 begint met de zendende gemeente van Antiochië. In dat Antiochië, woonden veel christenen, die door de vervolging in Jeruzalem, gevlucht waren. Zij bleven niet onopgemerkt bij de Grieken die daar woonden en velen daarvan werden tot Christus bekeerd. In die stad werden de gelovigen voor het eerst christenen genoemd (11:26). Tijdens een dienst van vasten en bidden, maakte de Heilige Geest bekend dat Barnabas en Paulus tot de dienst van het zendingswerk uitgezonden moesten worden. Ook Johannes Markus ging met hen mee als hulp, misschien voor het regelen van verblijfplaatsen, enz.. Waarheen gaan zij? Dat wordt het eiland Cyprus. Laten we niet vergeten dat de Heere altijd middellijk werkt. Het is niet zo dat men een wereldatlas neerlegde en dan met gesloten ogen met een pen ergens een stipje maakte. Daar gaan we dus naar toe.! Nee men gaat naar Cyprus, men was daar niet geheel onbekend, omdat Barnabas daar vandaan kwam (4:36) En er waren ook in Antiochië mannen uit Cyprus werkzaam. Cyprus, stond onder Romeins bestuur. De hoofdgodsdiens was gewijd aan de godin Venus, de godin der liefde in de zin van seks. Een grote tempel van Venus stond in Pafos. De inkomsten van de bewoners kwamen vooral door het werk van de aanwezige kopermijnen.

Ds. A.K. Wallet

Aan het hof.

Wat opvalt is dat Paulus en zijn helpers altijd eerst naar de aanwezige synagogen gaan. Steeds was het: eerst de Jood en dan de Griek. Laten we niet vergeten dat men daar ook met de zgn. proselieten (de erbij gekomenen) in aanraking kwam, dat waren heidenen die bepaalde zaken uit de Joodse leer hadden aangenomen. Die mensen kunnen ook een brug zijn naar de heidenen. Er worden hier met name twee mensen getekend die met het Evangelie in aanraking kwamen. Men komt in aanraking met de stadhouder die de naam draagt van Sergius Paulus. De naam Paulus betekent: de kleine. Je zou dus kunnen stellen dat de stadhouder of proconsul, de kleine Sergius heette. Hij woonde in Pafos, (ons Den Haag) een stad aan de westkust van het eiland. Van deze man is bekend dat hij sterk met de bevolking meeleeft en een gezien persoon was. Hij heeft gehoord van de zendingen, die op het eiland zijn gekomen en wil hen graag eens ontmoeten. Nu staat er van deze man dat hij sterk verlangde om het Woord van God te horen. Zulke stadhouders, waren geleerden die belangstelling hadden voor godsdienstige en wijsgerige zaken. Er staat ook dat het een verstandig man was, iemand met veel inzicht. Het woord door Paulus gebracht vindt bij hem gehoor. Paulus zal de hoofdzaken van het Evangelie verteld hebben Te denken is aan het Koningschap van Jezus Christus, de heilsfeiten als kruis en opstanding, enz. Wat een zegen dat Paulus zelfs aan het hof het Evangelie mocht brengen.

Verzet.

Waar de Geest het Woord zegent komen ook obstakels en tegenkrachten. Maar daar

aan het hof liep nog een Jood, maar geen medewerker, maar een tegenwerker. Deze man heet nota bene: Bar-Jezus. (zoon van de verlossing) Veel stadhouders hadden zo iemand aan het hof als raadsman. Hij heet ook wel Elymas.

Het is een magiër, een man die werkt met occulte krachten. Hij is wel totaal anders dan zijn naam doet vermoeden. Hij is een valse profeet. Deze man tracht het werk van de Geest te verhinderen en als hij de gelegenheid heeft, probeert hij met kritiek op het zendingswerk, vat te krijgen op de stadhouder. Deze man wil met het zwaard van de leugen de waarheid ontkennen en bestrijden. Hij probeert de stadhouder afkerig te maken van de boodschap van de evangelisten. Paulus merkt waar deze man mee bezig is. Paulus zal dat gemerkt hebben aan de houding en de vragen van de stadhouder. Paulus doorziet de situatie. Hier is de grote tegenstelling van het rijk van God en het rijk van de satan. Daarom pakt Paulus gedreven door de heilige Geest hem stevig aan. Hij ziet dat deze man een handlanger is van de duivel. Dan spreekt Paulus door de kracht van de Geest, kijkt hem door-dringend aan en noemt hem een kind van de duivel, vol van bedrog en een vijand van alle gerechtigheid. Paulus spreekt met geesteskracht, dat hij blind zou zijn voor een tijd. Zo gebeurde.

Overgave.

We zouden denken: is dit nu wel goed voor de stadhouder, dat zijn bevriende raadsman zo aangepakt wordt? Ja, juist dit gebeuren is het duwtje in de rug wat de stadhouder nodig had. Het werkt door Gods Geest juist overgave bij hem. De ogen gingen bij hem open. Toen het donker werd bij de tovenaars werd het licht bij Sergius. Het was niet door de straf, die voltrokken werd aan de magiër, dat Sergius ging geloven (Lukas 16:31) maar er staat dat hij versted, verslagen was

over de leer van de Heere. Hij erkent dat Paulus het Woord van God bracht door de kracht van God. We zien hier de triomf van de genade. Wat een hinderpaal was, gebruikt de Heere als een richtingwijzer voor het Evangelie. We zien ook in veel zendingswerk dat de bekering van een stamhoofd veel invloed heeft tot kerstening van de hele stam.

Gespreksvragen

1. De uitzending van Barnabas en Paulus was een zaak van de heilige Geest, die hen aanwees (vs.2). Zien we daarin iets van ons curatorium dat mensen aanneemt om predikant te worden? Weet u hoe dat werkt?
2. Meerdere keren wordt in Gods Woord gesproken bidden en vasten. Bent u er mee op de hoogte?
3. Wat vindt u van de stelling: wij moeten geen zendingen naar andere landen uitzenden, want we hebben genoeg in eigen land te doen? Hebt u immigranten in de kerk?
4. Merkt u nog steeds dat de stelling waar is: Waar de Heere Zijn kerk bouwt, zet de duivel er een kapelletje naast? Geldt dit ook van de persoonlijke bekering?
5. Het christenleven is een strijdend leven. We spreken over drie hoofd-vijanden: de duivel, de wereld en ons eigen hart. Welke is de meest fanatieke?
6. De stadhouder wordt gelovig door de leer van de Heere. Had het gebeuren met de tovenaars daar toch ook mee te maken? Hoe?
7. Kent u ook uit uw eigen leven situaties die van betekenis zijn geweest voor het leven met de Heere?

Nieuws uit Veenendaal

A. Kok

Een terugblik geven op de Bondsdag van 9 oktober is niet eenvoudig. Het werd een bondsdag getekend door rouw. Hoe plotseling was het overlijden van br. De Boode uit Putten. Hij wilde graag de bondsdag bezoeken. Zijn gezondheid was broos. Voordat de bondsdag begon werd hij onwel. Hulpdiensten waren snel aanwezig, maar de Heere riep hem tot Zich. Hij mag, door genade, zijn Heere nu eeuwig dienen. We denken aan zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen. Sterkte en troost bij de Heere vandaan toegebeden. We denken ook aan de mannenvereniging van Putten. Zij hebben dit jaar veel meegemaakt. Drie leden zijn er overleden en de nieuwe voorzitter overkwam een ernstig ongeluk. Er is gelukkig verbetering ingetreden. Broeders uit Putten ook u wensen we Gods kracht en sterkte toe. Tegelijk doen we dat ook voor al diegenen onder ons die te maken hebben gekregen met sterfgevallen.

Toch was het goed om tijdens de bondsdag te luisteren naar de lezing van prof. dr. H. van der Belt over het onderwerp 'Verheugd in God'. Geestelijke vreugde, uitlopend in de eeuwige vreugde bij de Heere. Zijn lezing krijgt een plaats in De Saamwerker. Het was het duidelijk te merken dat door de coronacrisis de opkomst minder was. Begrijpelijk. Ondanks alles was het een goede dag en waren er fijne ontmoetingen. Door de broeders uit Ede was alles weer goed geregeld. We voelen ons er thuis. Hun werkzaamheden op deze dag verliepen ook anders dan zij hadden verwacht. De Heere gaf kracht en inzicht om op de juiste wijze te handelen.

Het bestuur heeft al weer nagedacht over de bondsdag van 2022. We hopen die te houden op zaterdag 1 oktober 2022.

Ds. Wallet heeft de serie over koning Josafat mogen afronden. We zijn hem er dankbaar voor. De mannenbond heeft echt een plekje in zijn hart. Hij gaat nu voor ons een serie verzorgen vanuit het boek Handelingen. De eerste schets ziet u in deze Saamwerker. Hij schrijft rustig door met de bedoeling om ze dan bij mij op tijd aan te leveren. Dan heb ik ze al digitaal in voorraad voor ons blad, maar ook al voor u. Wanneer u deze serie wilt behandelen kunt u met mij contact opnemen en dan kunt u de schetsen al eerder gebruiken. Deze mogelijkheid wordt u aangeboden omdat ons blad vier keer per jaar verschijnt.

Broeders, het bestuur wenst u persoonlijk en als vereniging Gods zegen toe. Goede kerstdagen en veel heil en zegen voor het jaar 2022. Weest in alles Gode bevolen!

Namens het bestuur, een hartelijke groet
A. Kok, secretaris

*Even aandacht voor:
-Uiterste inleverdatum kopij voor
De Saamwerker nummer 1-2022:
zaterdag 22 januari 2022*

Voor alle data geldt D.V.

Een lid van een M.V vroeg:

Wat is de waarde van de kinderdoop en hoe dienen we 'overdoop' in dit licht te zien?

Antwoord:

Steeds is er weer een tijd, dan hier, dan daar, dat de overdoop actueel is. Er zijn bepaalde evangelische groepen ergens actief en onder het mom van opwekking worden bepaalde mensen enthousiast gelovig. In de kerk is het allemaal maar lauw vindt men. Maar nu heeft men het gevonden. Het zijn geen onverschillige mensen die onder de indruk komen van een bepaalde roep om meer ervaring in het geloofsleven. nJe hoort dan wel: 'Niet de leer maar de Heer'.

Belijdenisgeschriften hebben geen gezag meer, maar het is eenvoudig geloven wat de Bijbel zegt. En wat zegt de Bijbel? Dan komt men aan met de tekst: "Wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, die zal zalig worden: Markus 16: 16. Zie je wel zegt men dan: eerst geloven en dan gedoopt worden. Maar deze tekst is geen afwijzen van de kinderdoop, maar geldt voor hen die op volwassen leeftijd tot geloof komen.

Calvijn tekent bij dit verkeerd verstaan de tekst aan die luidt: "zo iemand niet wil werken zal hij ook niet eten." 2 Thess.3:10 Het kind werkt niet, dus krijgt dan ook geen eten.

Dus de tekst is geen afwijzen van de kinderdoop, maar is voor volwassenen bedoeld die tot geloof gekomen zijn. Ik heb ook volwassenen tot het geloof zien

komen. Zij kwamen op belijdenis-catechisatie, vaak één op één en deden daarna geloofsbelijdenis en op hun ja-woord werden zij gedoopt. De wijze waarop dat gebeurt hangt helemaal af van de omstandigheden. In een missionaire gemeente zal dat vaak gebeuren met het helemaal ondergaan in een bad. Bij ons in de meeste gemeenten zal dat gebeuren door het uitgieten van het doopwater op het voorhoofd.

De vorm is niet het belangrijkste, waar het wel om gaat is, dat het een teken is van de reiniging. De hoeveelheid water is niet belangrijk, maar wel het water als teken van het bloed van Jezus Christus. Een geweldig teken van de afwassing van de zonden. Zo'n pas gelovige zal dat ook in die zin beleven.

Maar de vraag is: is deze doop niet belangrijker dan de kinderdoop? Je beleeft als volwassene de doop toch veel meer en dan begrijp je het teken pas echt. Ik vond het inderdaad altijd weer heel ontroerend om een volwassene te dopen. Dat komt ook omdat het weinig gebeurt. Te weinig.

Maar toch moeten we de volwassendoop niet als noodzakelijk zien en helemaal niet als vervanging van de kinderdoop gaan verheffen.

Om een gewoon voorbeeld te gebruiken. Mag iemand pas gaan eten als hij weet wat hij eet? Nee toch. Het kind hoe jong ook heeft voeding nodig. Nog een ander voorbeeld: wanneer wordt een pasgeboren kind

Nederlander? Wordt hij/zij dat pas als het volwassen is? Moet het juist niet binnen een aantal dagen ingeschreven worden bij de burgerlijke stand? Waarom? Omdat het Nederlander is bij geboorte en daarom moet het ergens in Nederland ingeschreven worden.

Veel meer mag een pasgeboren kind het verbondsteken van de doop ontvangen omdat het binnen de kring van het genadeverbond geboren is en daarom het teken daarvan mag ontvangen. Het mag nu in het genadeverbond zijn. Heeft het de betekende zaak ook al?

Nee, maar door wedergeboorte en bekering zal het de betekenis van de doop gaan verstaan om rechtvaardig voor God gerekend te worden.

Het kind deelt in de beloften en het moet leren bidden: 'Heere ik draag toch Uw teken, hoor mijn smeken' en wil mij de vervulling daarvan geven. Waar de doop niet recht beleden wordt als teken, van het verbond, krijgt men zaken als overdopen. Men veracht dan in feite wat de Heere al op jonge leeftijd aan hen verzegeld heeft.

Wat ook meespreekt bij 'de Overdoop' is een vorm van individualisme. Niet mijn ouders, noch de gemeenschap van de kerk, maar **IK** beslis of ik gedoopt wil worden. De overdoop is dan ook niet vrij van remonstrantisme, **ik beslis** over mijn doop.

Wie echt tot geloof mocht komen zal belijden: Ik zocht in feite God niet, maar Hij zocht mij. Dan gaan we zelfs terug naar de Doop. Zijn hand was op mij.

Laten we ondertussen ook niet vergeten, dat er een doorlopende lijn is van het Oude naar het Nieuwe Testament.

Werden de kinderen onder het oude verbond al heel vroeg besneden. Hoeveel te meer mogen zij onder de rijkere verbondsbedeling (vandaar ook de meisjes) het teken van het verbond ontvangen, zo haastig men deze hebben kan. Kom, de drie-enige-God wil ons Zijn vriendschap bieden.

Jaarverslag 2020/2021 Chr. Geref.Mannenbond

Geachte broeders,

De afgelopen periode is een heel bijzondere periode geweest. Vanwege de coronacrisis konden we weinig of helemaal niet samen komen. Of zijn er digitale ontmoetingen geweest.

Huishoudelijke zaken zoals het financieel jaarverslag en de herverkiezing van uw secretaris werden u per mail of per post toegezonden. We danken u voor het feit dat uw secretaris door u unaniem werd herkozen.

Themadagen, districtsavonden en ook de bondsdag konden niet worden gehouden. Het bestuur kwam vanaf juni 2020 tot juli 2021 niet bij elkaar. Uiteraard was er wel contact via de digitale mogelijkheden.

De Saamwerker mocht wel regelmatig verschijnen. Daar zijn we dankbaar voor. Het kostte wel moeite om het blad vol te krijgen omdat geen bondsdaglezing en verslagen van districtsavonden door corona aangeleverd konden worden. Hopelijk gaat dat nu weer veranderen. We zijn de scribenten dankbaar voor hun bijdragen. De samenwerking met Drukkerij Holland uit Alphen aan de Rijn verloopt heel goed. We kunnen met ons blad voor de dag komen. Wanneer u ons blad eens wilt promoten, neem dan gerust contact met mij op. Ik heb altijd extra exemplaren in huis.

Contacten met andere bonden konden vanwege lockdown niet doorgaan. De ontmoetingsdagen van andere bonden die wel zijn gehouden werden digitaal bijgewoond. We probeerden wel met andere bonden mee te leven.

We denken aan onze leden, die in de achterliggende tijd zijn overleden. Ook van onze leden zijn er aan het coronavirus overleden. We wensen de nabestaanden van onze overleden broeders troost en genade van de Heere Jezus Christus toe. Ook denken we aan het overlijden van de predikanten Den Toom en Westland. Zij waren jarenlang voorzitter van de Hersteld Hervormde Mannenbond en de Hervormd Gereformeerde Mannenbond.

In 2020 werd de vereniging van Ermelo opgeheven. Dit vanwege het te geringe aantal leden. Broeders, er zijn meerdere verenigingen die te maken hebben met een dalend ledental. De vergrijzing slaat behoorlijk toe. Een enkele vereniging gaf door dat er nieuwe leden bij gekomen waren.

Tenslotte, Aan het eind van dit korte jaarverslag willen wij God danken dat ondanks de coronacrisis Zijn Woord niet in lockdown ging. Maar de onderlinge contacten en gesprekken van hart tot hart op de verenigingsavonden en de jaarlijkse ontmoetingsdagen werden en worden gemist.

Misschien was het te gewoon dat we altijd elkaar konden ontmoeten. Dat is nu anders geworden: het is genade, een zegen en een voorrecht als we weer rond de open Bijbel bij elkaar kunnen en mogen, zoals vandaag tijdens onze Bondsdag 2021. Een gezegende dag en goede verenigingsavonden toegewenst.

A. Kok
Veenendaal, september 2021

**BOND VAN CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE
MANNENVERENIGINGEN IN NEDERLAND**

Secretaris: A. Kok
Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
Tel. 0318-529646
e-mail: akok@kliksafe.nl

Aan Zijne Excellentie Minister-president M. Rutte
Binnenhof 19,
2513 AA 's Gravenhage.

Veenendaal/Ede, 9 oktober 2021.

Excellentie,

De Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen houdt vandaag in de kerk 'De Tabernakel' te Ede zijn jaarlijkse Bondsdag. Het thema van deze Bondsdag is: "Vreugde in God."

Tijdens deze Bondsdag willen wij u, als voorzitter van de ministerraad, voor uw persoonlijk en ambtelijk leven Gods zegen toewensen.

Onze tijd is een tijd vol onzekerheden. Covid-19 en veel natuurrampen hebben dit jaar plaatsgevonden. We ontdekken telkens weer dat 'wij-mensen' het niet kunnen maken, maar afhankelijk zijn van de grote Schepper van hemel en aarde. Onze tijden zijn in Zijn Hand. Graag wil ik de woorden citeren uit het slot van de troonrede van 1939, uitgesproken op 19 september 1939 door Koningin Wilhelmina:

"Met groote dankbaarheid heb Ik kennis genomen van den geest van toewijding en dienstvaardigheid, die in dezen ernstigen tijd, zoowel in Nederland als onder alle bevolkingsgroepen in de overzeesche gebiedsdeelen, Op zoo verheffende wijze tot uiting komt. Ik verwacht, dat dit besef van saamhoorigheid tot het einde zal worden bewaard. Ook indien de tijden nog moeilijker worden, dan zal de toekomst met vertrouwen kunnen worden tegemoet gezien.

Met de bede, dat God Mijn volk moge zegenen in de beproeving en aan ieder van ons de kracht zal geven tot datgene waartoe hij thans geroepen is, verklaar Ik de gewone zitting der Staten-Generaal geopend.'

Sinds 2010 rust op u de verantwoordelijke taak om midden in dit voortgaande proces ons Nederlandse volk leiding te geven. We zijn ons ervan bewust dat uw ambt niet eenvoudig is. Daar is wijsheid, inzicht en onderscheidingsvermogen voor nodig. Dat kunnen we leren in het Woord van God. Dat geeft zekerheid in onzekere en onrustige tijden.

Met gevoelens van de meeste hoogachting,
Namens de Chr. Geref. Mannenbond,

ds. C.J. Droger
voorzitter.

A. Kok,
secretaris.

**BOND VAN CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE
MANNENVERENIGINGEN IN NEDERLAND**

Secretaris: A. Kok
Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
Tel. 0318-529646
e-mail: akok@kliksafe.nl

Aan Zijne Majesteit Koning Willem-Alexander,
Paleis Noordeinde,
Postbus 30412,
2500 GK 's Gravenhage.

Veenendaal/Ede, 9 oktober 2021.

Majesteit,

De Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen houdt vandaag in de kerk 'De Tabernakel' te Ede zijn jaarlijkse Bondsdag. Het thema van deze Bondsdag is: "Verheugd in God".

Tijdens deze Bondsdag willen wij onze hartelijke verbondenheid uitspreken met het Huis van Oranje.

We zijn dankbaar dat U Uw taak als Koning van ons land met inzet mag vervullen. Uw ambt is een taak en een roeping die God U heeft gegeven. Daarom bent U Koning 'bij de Gratie Gods'. De tijd waarin we leven is een zorgvolle tijd. Covid-19 en diverse natuurrampen in de wereld waarin we leven geven veel zorgen. De langdurige kabinetsformatie zorgt ook voor veel onzekerheden. De vraag komt bij velen naar boven: hoe zal het allemaal gaan? Eén ding staat vast: de Heere regeert. Dat geeft rust. Tijdens diners gebruikt u veel het servies met de ijsvogel. De ijsvogel kwam al voor op de penning die in opdracht van uw voorvader Prins Willem van Oranje geslagen werd in het jaar 1580. De penning bevatte ook een prachtige spreuk: 'Saevis tranquillius in undis'. Rustig temidden der woelige baren. Het werd het levensdevies van uw voorvader. Boven de ijsvogel op de penning staan ook de letters CHRS. Een heenwijzing naar Christus. De Vader des Vaderlands verwachtte het in zeer moeilijke omstandigheden van Christus. Ook in onze onrustige, onzekere tijden geldt: 'Dan dat ik God de Heere, de hoogste Majesteit, heb moeten obedieëren (gehoorzamen), in der gerechtigheid'. (Wilhelmus vers 15B)

U mag zich verzekerd weten van ons voortdurend gebed, opdat U onder de rust en zegen van de Koning der koningen Uw ambt mag vervullen en ons land mag dienen.

Van harte wensen wij U wijsheid en Gods zegen toe, voor U persoonlijk, Uw Huis, gezin en familie.

Met gevoelens van de meeste hoogachting,
namens de Chr. Geref. Mannenbond,

ds. C.J. Droger
voorzitter.

A. Kok,
secretaris.

DIENST VAN HET KONINKLIJK HUIS

Aan het bestuur van de
Bond van Christelijke
Gereformeerde Mannenverenigingen
Nederland
Regentesselaan 66
3905 GX VEENENDAAL

NO:
21/skp

DOORKIESNUMMER
070-517 2704

'S-GRAVENHAGE
28 oktober 2021

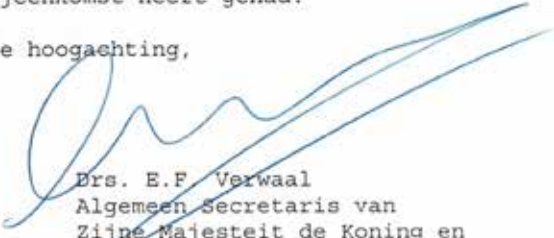
LOCATIE
Paleis Noordeinde

Op verzoek van Zijne Majesteit de Koning wil ik U en allen, die op zaterdag 9 oktober jl. in De Tabernakel te Ede bijeen zijn gekomen, zijn oprechte dank overbrengen voor de boodschap die hij in het kader van deze gelegenheid van U mocht ontvangen.

De uiting van verbondenheid en de welgemeende wens voor de Koning en zijn familie zijn zeer op prijs gesteld.

Ik hoop dat U een mooie bijeenkomst heeft gehad.

Met gevoelens van de meeste hoogachting,

Drs. E.F. Verwaal
Algemeen Secretaris van
Zijne Majesteit de Koning en
Hare Majesteit de Koningin

Het onderwerp voor deze morgen gaat over vreugde, maar wel vreugde van een heel bijzondere aard: vreugde in God. Om wie Hij is, om wat Hij doet, om wat Hij geeft. Ik wil eerst stilstaan bij de aard van die vreugde: wat is dat nu eigenlijk? Dan in de tweede plaats bij de bron van die vreugde, en dan nog iets zeggen van de praktijk van het leven in de vreugde van de Heere: geestelijke blijdschap in Bijbels licht.

In de eerste plaats – en het is belangrijk daarmee te beginnen – is vreugde een van onze emoties. Boosheid, verdriet, angst, afschuw: dat zijn de donkere emoties, gevolgen van de gebrokenheid, van de zonde. Maar er is ook – als we die zes basisemoties maar even uit de psychologie overnemen – verwondering en vreugde. Dat zijn de meest fundamentele emoties omdat zij horen bij de schepping. Ze zijn niet een gevolg van de zondeval zoals boosheid en verdriet, maar ons gegeven door onze Schepper. Mooi om daarover na te denken. Want zo heeft God ons gemaakt: met verstand, met een wil, ook met gevoelens, met emoties. We kunnen blij zijn, en wat is er al veel reden om blij te zijn als we over de schepping nadenken. Het is wel belangrijk om al de emoties even te benoemen, omdat er een risico is dat die blijdschap in God zo de boventoon gaat voeren dat al die andere emoties daarbij wegvallen. Ik denk dat het Bijbelse spreken over het emotionele leven heel evenwichtig is en dat we niet een van de emoties – zelfs niet als dat een emotie is vanuit de schepping – zo moeten benadrukken dat al het andere daarbij wegvalt.

Ik denk daarbij met name aan de invloed van iemand als John Piper en het New Calvinism – het is niet mijn bedoeling om polemisch te zijn vanmorgen en er is heel veel goeds in die stroming, zeker in de context van het oppervlakkige evangelicalisme in de Verenigde Staten – maar soms heb ik ook wel de indruk dat daar zoveel de nadruk ligt op ‘enjoying God’ als hoogste gebod, als hoogste doel van de mens, dat al het andere daaraan ondergeschikt wordt en daardoor wordt weggedrukt. Het kan dus gemakkelijk ook eenzijdig worden. Maar goed, ik heb niet de ruimte om alles te zeggen over de vreugde in God, laat staan alles over al die andere emoties.

Vreugde is een vrucht van de Heilige Geest. Dat is belangrijk. De vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, geduld. Daarom is vreugde ook een kenmerk van genade. Ik denk dat in de kring waarin de kenmerken van genade en het zelf-onderzoek worden benadrukt, dit element weleens wat ondersneeuwt. Dan gaat het vooral of uitsluitend om het waarachtige berouw. Droefheid is als zodanig een gevolg van de zonde, maar droefheid óm de zonde is wel weer een werk van de Heilige Geest. Toch kan het berouw - of de volgorde van ellende, verlossing en dankbaarheid - zo benadrukt worden dat vergeten wordt dat de vreugde in God en om God ook een kenmerk is van het werk van de Heilige Geest. Als we onszelf onderzoeken, bijvoorbeeld bij de voorbereiding op het heilig Avondmaal, is het dan ook onze vraag: ken ik die blijdschap in God? Hoe

is dat geweest sinds die laatste viering van het Avondmaal? Heb ik mij wel voldoende verblijd in de Heere, of is het allemaal wat weggezakt en ben ik zo door de drukte van elke dag in beslag genomen dat er eigenlijk geen aandacht was voor Hem? Want let wel: als we nadenken over de aard van die blijdschap als de vrucht van de Geest en als kenmerk van genade, dan is het geen optie maar een opdracht! Hoe vaak staat het niet in het Oude en Nieuwe Testament: verblijd u! Het staat er al voor de jongeren in, in Prediker: verblijd u, jongeman, in uw jeugd en laat uw hart vrolijk zijn in de dagen van uw jeugd. Er staat wel bij: maar weet dit, dat God u over dit alles in het gericht zal brengen. Soms wordt dat uitgelegd als een waarschuwing alsof dat ‘verblijd u in uw jeugd’ eigenlijk niet moet omdat je steeds moet denken aan het gericht. Je zou het echter ook zo kunnen vertalen: wánt weet dat God u over al deze dingen in het gericht zal brengen. Als wij onze dagen in treurnis en treurigheid en in verveeldheid en verveling doorbrengen, ook als we jong zijn, en niet genieten van Gods goede gaven, dan is dat ook iets waarvoor God ons ter verantwoording zal roepen. Maar goed dit gaat nog om blijdschap in een bepaalde periode in het leven. Er is een blijdschap die nog dieper gaat. De Heere Jezus zegt tegen Zijn discipelen als ze enthousiast terugkomen: verblijd u niet dat de geesten aan u onderworpen zijn, maar verblijd u daarover, dat uw namen geschreven zijn in de hemel. Wat een bijzondere reden voor blijdschap! De psalmen zijn er ook vol van: verblijd u in de Heere en verheug u, rechtvaardige! En de apostel Paulus schrijft het aan de Filippenzen: verblijd u in de Heere te allen tijd! Ik zeg het opnieuw: verblijd u! Kennelijk moest hij dat ook twee keer zeggen en was het niet vanzelfsprekend, ook niet voor de Filippenzen om in God verheugd te zijn en

moest hij dat nog een keer benadrukken. Misschien hebben wij dat ook nodig, ook in de verkondiging, om te benadrukken dat vreugde geen optie is maar een roeping, een opdracht.

Als we nog even inzoomen op de aard van die vreugde, dan is het natuurlijk een emotie en daarin psychisch - en misschien ook wel lichamelijk als het om onze hersenen gaat, wie zal het zeggen, ik heb daar niet zoveel verstand van – niet direct te onderscheiden van andere vormen van vreugde. Je bent blij of je bent verdrietig, dat is nu eenmaal een emotie. Maar als je erover nadent, dan heeft die vreugde waar het in de Schrift over gaat, in de eerste plaats iets blijvends. Je kunt ook wel eens gewoon blij zijn met het mooie weer, als je een rondje gaat wandelen of hardlopen, genieten, je kunt blij zijn als de omstandigheden daartoe aanleiding geven. Net zo goed als je verdrietig kunt zijn als je geconfronteerd wordt met de dood of met het lijden. Maar dat is vaak iets van voorbijgaande aard. De vreugde in God - hoewel de ervaring ervan natuurlijk kan wisselen en niet altijd op de voorgrond staat - heeft toch een meer blijvend karakter en is niet afhankelijk van de uiterlijke omstandigheden. Hoe komt dat? Dat is het tweede, het is relationele blijdschap: in de Heere. Verblijd u steeds in God. Er is natuurlijk ook een verschil in het gewone leven tussen de vreugde bij de aanschaf van een nieuwe auto – dat mag gerust hoor, dat je daar gewoon blij mee bent – en de vreugde bij de geboorte van een kind! Dat mag ik tenminste hopen dat daar verschil tussen is. Bij het kind gaat het om de relatie, de persoon. Je bent verblijd óm de ander en ín de ander. Vreugde in God heeft ook die relationele trek. En dan, en dat gaat dan toch nog dieper dan andere vormen van relationele vreugde, we zijn aangelegd niet alleen op vreugde

maar ook op vreugde in God. Onrustig is ons hart totdat het rust vindt in U, o God. Het gaat hier om de diepste en meest innige relatie, omdat we gemaakt om ons in Hem te verblijden. Zo was het ooit in het begin, en zo zal het zijn voor die ontelbare menigte uit alle geslachten, talen, volken en natiën. Dat onderscheidt het ook wel van oppervlakkige vreugde of van allerlei vormen van religiositeit, die ook best wel uitbundig kan zijn. Het is misschien ook iets cultureels of je daar iets meer of minder uitbundig over bent. Het gaat echter om de vreugde - of die nu uitbundig is of niet - die wortelt in de diepste laag van ons bestaan, van ons hart, van ons leven. Een vreugde die zich misschien soms meer uit in tranen dan in een vrolijke lach. Dat kan.

Die vreugde, en dat is het tweede, vindt haar bron in God zelf, en dat is ook maar goed. Als je naar de omstandigheden kijkt en als de christelijke vreugde afhankelijk zou zijn van die omstandigheden, dan zijn er allerlei redenen voor zorg: de situatie in de wereld, in de politiek, de verdeeldheid in de kerk, in uw kerken. Weet dat er ook in andere kerken voor u gebeden wordt in deze moeilijke, spannende tijden. Het zijn allemaal geen dingen waar je vrolijk van wordt, zoals we dat met een wereldse uitdrukking zeggen. De eindtijd waarin we leven, de oordelen die over de aarde gaan; of is dat toch ook wel een reden tot vreugde? De Koning komt! En zelfs als het om verdrukking en vervolging gaat heeft de Heere Jezus gezegd: verblijd en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen! De omstandigheden zijn misschien niet zo vreugdevol. Als je naar jezelf kijkt, de strijd die er kan zijn, de last van schuld en zonde, de droefheid en de zorg om kinderen en kleinkinderen die dreigen af te haken van het geloof, ja dan kun je soms terneergedrukt worden. Maar de bron

van vreugde – en dat is belangrijk vanmorgen – ligt nu juist niet in die uiterlijke omstandigheden, maar het is vreugde in God. Er is, zoals de catechismus zegt, een hartelijke droefheid of het berouw over de zonde, de voortdurende afsterving van de oude mens die ook een praktische uitwerking heeft in het haten en vluchten van de zonde. Omdat God de zonde haat, zullen wij de zonde ook in onszelf en ook in de ander verafschuwen. Dat is ook een emotie trouwens, de emotie van de afschuw.

Maar naast die afsterving van de oude mens is er ook de opstanding van de nieuwe mens: een hartelijke vreugde in God door Jezus Christus. En van daaruit ook een verlangen - niet alleen het negatieve om van de zonde weg te blijven - maar ook om te zeggen: Heere, wat wilt U dat ik doen zal? Dient God met blijdschap is de grondtoon van het christenleven. Die bron van vreugde – daar zou ik vanmorgen de nadruk op willen leggen – die bron van vreugde dat is de vreugde van God zelf! Laten we niet alleen maar spreken over onze blijdschap, onze emotie, over datgene wat God voor ons gedaan heeft. Laten we vanmorgen in verwondering de rollen omdraaien en nadenken met ontzag, met verwondering over De vreugde van God.

Kun je spreken over de vreugde van God vanuit de Bijbel? Ik denk het wel. Ik denk dat we daar misschien, te weinig oog voor hebben. Denk aan de verschillende werken van God. Eerst aan de schepping. Er staat dat God op de zesde dag zag al wat Hij gemaakt had, en zie het was zéér goed. Klinkt daar niet iets van enthousiasme, van vreugde in door? Ik weet het, het is mensvormig gesproken, maar hoe zouden we anders over de Heere God kunnen spreken dan in de beelden die de Heere ons zelf aanreikt? Je zou haast zeggen: de

Heere heeft een dag de tijd genomen om te genieten van het werk van Zijn handen, de rustdag, de sabbat, en Hij heeft die geheiligd. Vreugde van God over de schepping. Tegelijk spreekt ook de apostel Paulus in de Romeinenbrief over het zuchten. Niet alleen van de gelovigen maar ook van God de Heilige Geest die als in barensnood zucht vanwege die gebrokenheid in de schepping. Die schepping die aangetast en gevallen is en verteerd wordt door de macht van het kwaad. Maar het is het beeld van de bevalling: het zuchten van de moeder die er doorheen moet maar wel weet dat als het straks achter de rug is, zoals de Heere Jezus zo mooi zegt, de droefheid voorbij is vanwege de blijdschap omdat er een kind geboren is. Daar gaat het wel naartoe. Dan zie je zelfs in God als het om schepping, val en en herschepping gaat: vreugde en droefheid.

Er is ook vreugde bij Gd over het werk van de verlossing. Denk aan de uittocht uit Egypte. Er staat in Psalm 105: zo leidde Hij zijn volk uit met vreugde! Ja, dat is in dit verband ook wel hún vreugde en hún gejuich, maar is het toch ook niets Gods blijdschap in de verlossing van Zijn volk?

Bij de vertaling van de Bijbel in het Engels schreef William Tyndale in 1522, dus dat was nog maar kort na de Reformatie, een aantekening bij het woordenlijstje bij het woord gospel: evangelie is een Grieks woord, (en als het even in het Engels mag, want het is zo mooi) *and signifies good, merry, glad and joyful tidings*. Evangelie betekent een goede boodschap, een blijde boodschap, een vrolijke, vreugdevolle tijding, *that make a man's heart glad and make him sing and dance and leap for joy*. Daar zie je toch nog iets van die ontdekkingsvreugde van de Reformatie. Het evangelie is een zaak van blijdschap, en

het doet een mens, in ieder geval zijn hart, zingen en dansen en huppelen van vreugde. We zullen het straks ook samen zingen met Psalm 68, hoewel dat een beetje ongepast voelt na het overlijden van onze broeder, maar dan ook het tiende vers: Hij kan, en wil, en zal in nood, zelfs bij het naderen van de dood...

Blijdschap in God vanwege het werk van de verlossing. Hoe spreekt de Heere Jezus daarover als Hij de Farizeeën verwijt dat ze niet blij zijn? Want dat is het verwijt dat Hij hen maakt. Hij verwijt hen niet dat ze de wet onderhouden, want dat was de wet van Zijn hemelse Vader. Maar Hij verwijt hen dat ze niet verheugd zijn over het werk van de verlossing als zondaren en tollenaars en prostituees zich bekeren tot God. Tot drie keer toe klinkt het dan in die gelijkenissen: wees blij met mij! De goede herder, de vrouw die haar penning had teruggevonden en de vader van de verloren zoon. Waarom zijn jullie niet blij met mij terwijl er blijdschap is in de hemel. Ja, in de hemel, bij de engelen van God, maar toch ook in het vaderhart van God door de Heilige Geest, blijdschap in de hemel over één zondaar die zich bekeert. En dan vertelt de Heere Jezus over dat verloren schaap. Toen hij het gevonden had - dat vind ik zo diep - nam hij het op zijn schouders, verblijd zijnde. Die gedachte, dat de Heere Jezus verblijd is om mijn, om uw zaligmaker te zijn. Als Hij blij is met mij, zondaar, zou ik dan niet blij zijn met Hem en in Hem en om Hem?

Zo zouden we ook na kunnen denken over het emotionele leven van Christus. Over Zijn angst in de hof naar Zijn menselijke natuur, over Zijn boosheid en verontwaardiging, zonder zonde, dus heilige angst, heilige boosheid. Ook over Zijn verdriet bij het graf van Lazarus: Jezus weende.

Maar ook over Zijn vreugde. Hij verheugde Zich in de Geest, Hij verheugde Zich zeer in de Geest. Ja, zegt de Hebreënbrief, Hij heeft om de vreugde die Hem in het vooruitzicht was gesteld, het kruis verdragen en de schande veracht en zit nu aan de rechterhand van de troon van God in de hemel. En nog één voorbeeld uit de Schrift over de Heere Jezus: als Hij zijn discipelen toespreekt over die ware wijnstok, dan zegt Hij: opdat Mijn blijdschap in u zal blijven en uw blijdschap volkomen zal worden. Hoort u dat goed? Het is *Zijn* blijdschap die in u zal blijven. En uw blijdschap zal volmaakt worden. We zouden nog kunnen spreken over de voleinding en de bruiloft van het Lam en zelfs over de vrolijkheid van God in Jesaja 65: Ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde en Ik zal Mij verheugen over Jeruzalem en Ik zal vrolijk zijn over Mijn volk. Als het niet in de Bijbel stond zou ik aarzelen om te zeggen dat God vrolijk is, maar het is ook in de Statenvertaling het Bijbels spraakgebruik. En natuurlijk gaan daar Hebreeuwse woorden onder schuil. Er is vreugde in God over de werken van Zijn handen en er is ook vreugde van God – en dat is misschien nog dieper – niet alleen in de *opera ad extra* zoals we in de theologie zeggen, in de werken naar buiten toe (schepping, verlossing, voleinding) - maar ook naar binnen toe (*ad intra*): de Vader, de Zoon en de Heilige Geest die vreugde vinden in elkaar, God drie-enig in Zichzelf. Spreuken 8 spreekt over de eeuwige Wijsheid: van eeuwigheid af ben Ik gezalfd geweest, toen Hij de fundamenten van de aarde verordende was Ik bij Hem We horen in gedachten en met voorzichtigheid de eeuwige Zoon van Gods liefde als de opperste Wijsheid spreken: Ik was bij Hem, Zijn Lielingskind. Ik was dag aan dag Zijn bron van blijdschap.

Dat is natuurlijk ook mensvormig uitgedrukt: spelend voor Zijn aangezicht, zoals een vader en moeder hun spelende kleuter of peuter met innerlijke vreugde bezig zien en genieten van hun kind. In die beeldtaal laat Spreuken 8 ons zien hoe de eeuwige Vader Zich verheugt in de Zoon van Zijn liefde: Ik was de bron van Zijn blijdschap. Daarom is die blijdschap onafhankelijk van de uiterlijke omstandigheden, omdat de vreugde in God wortelt in de vreugde van God.

Boekbespreking

‘De vijand rukt vast aan, voorbereid op de komst van de antichrist
door ds. M. van Reenen. (uitg. De Banier)

Wat is er aan de hand met deze wereld? Klimaatverandering, digitalisering, epidemieën... Komt het einde dichterbij? En wat hebben we dan te verwachten? Een van de dingen die de Bijbel duidelijk voorzegt, is de komst van de antichrist. Er is in het verleden veel over hem gesproken en geschreven. Sommigen wisten hem zelfs precies aan te wijzen. Maar nu lijkt hij toch vooral een schimmige figuur. Wie is hij, waar zal hij zijn, wat zal hij doen, wanneer zal hij komen?

De schrijver gaat vanuit de Bijbel op deze vragen in. Niet om onze nieuwsgierigheid te bevredigen, maar opdat we voorbereid zijn voor tijden van verleiding en vervolging. En dat in de vertroostende wetenschap, dat ook deze duistere periode uit zal lopen op de heerlijkheid van Christus en Zijn Kerk.

Het is een boek dat ons veel te zeggen heeft.

Ds. M. van Reenen is predikant in de Hersteld Hervormde Kerk.

A.Kok

Foto's Bondsdag 2021

Foto's Niek Stam

